

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною виставкою 7 доларів або 14 рублів;
з виставкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з виставкою що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руце ми оорце і віра руска“. — З Русла нових повлімі М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 годі по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцеві в Агенції Соколовського ул. Я. Гайлоньська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані вільні від порта. — Оповідки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надії і мрії“ 40 сот. Подяки і привітні донесення по 30 сот. від стрічки.

Успіхи і дальші змаганя до змосковцения Галичини.

(Δ) Сліпий хіба не бачить, а глухий не чує, що всі змаганя наших домородних москвичів вимірені на поступенне оправославлене й змосковцение Галичини з підмогою всяких Бобрінських, Вергунів et consр., щоби відтак „подаремная Русь“, як они називають наш край, дістала ся під кормигу „державной Русь“, як они називають Росію. Всі змаганя російських батюшок підготовлених з галицьких бурсаків у Росії і насліданих сюди для поширення „правдивой твердой русской вѣры“, всіх Сандовичів, Гудимів, Цимбалів, Ілечків і Солов'їв, мають підготувати руске селянство і міщанство для російського православя і будучої дисципліни новоіменованого вже для Галичини російського архієрея.

Рівнобіжно з насаджуванем в Галичині російського православя насиланими сюди батюшками йде москвичене молодого покоління руского з підмогою бурс і пансіонів, котрі особливо після побиту гр. Бобрінського і генерала Владімірова в 1908. р. в Галичині повирастали як гриби по дощі, щоби тут селянських і священничих синів і доньки натхнути одушевленем для об'єднательної російської ідеї а віджурити від своєї рідної мови, своєї народности і літератури. Ті ученики і академіки насичені такими поглядами мають їх розповсюджувати по селах, в своїх родинах і тим способом також старше покоління обрабляти в тім дусі. Коли в порученя Раді шк. кр. дирекції гімназій почали приглядати ся ближше тим бурсам москвичів, показало ся, що все виховане і весь устрій їх (образи, мапи, бібліотеки наповнені полемічними і політичними брошурами) зробило на них таке вражіння, наче би се були бурси в якої Калуги, Тули, Вятки і інших околиць „отдаленных губерній“, а не інститути для вихованя галицьких Русинів. Наслідком того деякі бурси, котрих заряди не хотіли підчинити ся тутешнім приписам шкільним, зачинено, але они естували дальше під всякими іншими покрішками і дальше вели свою роботу, хоч москвофільські і російські та інші заграничні часописи містили дописи тутешніх москвичів і гр. Бобрінського про „варварскія, противакопныя репресії і гоненія руских Галичань“.

Мимо тих „варварских“, противакопных репресій і гоненій“ наші москвичі вели дальше свою деструктивну роботу, противцерковну, противнародну і противдержавну (як свідчить відовва найдена у виключеного з Жювкі ученика Михальчука призначена для розповсюдження між руских жовірів) і протягом останного десятиліття досягнули значні успіхи, як се в своїй широті признає „Прикарпатская Русь“ в 1130. ч. з 1. (14.) серпня с. р., де пише ось що:

„Еще дѣтъ 10 тому назадъ въ львовскомъ университетѣ было по самымъ точнымъ подсчетамъ всего 90 студентовъ принававшихъ себя русскими, нынѣ же, какъ насъ убѣряютъ студенты, занимающіеся національной статистикой — львовскій университетъ посѣщають около 320 студентовъ рускихъ (говоримъ о студентахъ галичаныхъ), значить больше чѣмъ было дѣтъ тому 10—12 всѣхъ студентовъ въ черновецкомъ университетѣ и почти столько, сколько было четверть столѣтія тому назадъ, на университетѣ въ Инсбрукѣ.“

„Эти цифры доказываютъ, какъ вельзя лучше, что трудъ и жертволюбие нашего общества на школьномъ поприщѣ не пропали даромъ. Школьное дѣло является чуть ли не единственнымъ полемъ на которомъ мы добились дѣйствительно осязаемыхъ, реальныхъ успѣховъ.“

Нічого дивного, що „Прикарп. Русь“ бачить в „русскихъ бурсахъ и пансіонахъ“, покрываючихъ все болѣе густой сѣткою города рускаго Прикарпатя, главный залогъ національнаго возрожденія нашего народа“, себ то москвиченя і оправославлюваня Русинів в Галичині.

Бурси і пансіони наших москвичів, се твердині об'єднательної ідеї москвофільської, звідтам мають виходити свідомі сеї ідеї кадри, відтак розпочнуть заціпну війну з усім, що наше, руске, рідне, руско-католицке, бо як пише „Прикарп. Русь“,

„Каждая руская бурса или пансіонъ, это новый фортъ русской национальной крѣпости, въ стѣнахъ котораго растетъ многочисленное, крѣпкое националь. сознаниемъ, вооружающееся мощнымъ оружіемъ русской национальной культуры и традиціи юное воинство, готовящееся къ тому, чтобы съ временемъ не только дать отпоръ имъ, разрушителямъ народныхъ святыхъ нашего народа, но даже начать наступательныя дѣйствія противъ македонскихъ полчищъ, наводнившихъ нашу родину.“

І длатого відкликну ся „Прикарп. Русь“ не так до тутешніх москвичів, як радше подає се на здогад всяким Бобрінским et consр. щоби слали дальші „пособіа“ на „русскія бурси и пансіоны“, бо як она запевняє, „если мы, съ напряженіемъ всѣхъ нашихъ силъ сьумѣемъ отстоять душу нашего молодого поколѣнія, если сьуміемъ воспитать въ національномъ духѣ все новыя сотни интеллигентныхъ труженниковъ, — и такимъ образомъ усилимъ наши ряды — тогда будемъ въ состояніи также и на политическомъ поприщѣ своєю отвоювати захваченное врагами“.

„Потому съ надходящимъ новымъ годомъ помнимъ о нашей молодежи, помнимъ наши бурси и пансіоны! Они залогъ нашей будущей силы, нашего лучшаго будущаго.“

Нема отже ніякого сумніву, що з подвоєною, потроєною запопадливостю розвічнуть наші москвичі закидувати сіти на нашу молодіж мужеску і жіночу, щоби її москвофільські і підготовляти підвалини для „Прикарпатской Губерніи“. Нехай же ті, до кого се належить, також беруть на ум змаганя „Прикарп. Русь“ і всі агенти і все можливе зроблять для оборони нашої молодежи і краю перед москвофільством і оправославлюванем. Caveant consules!

Учитель народний в обороні учительства.

Справді, я ще ніколи не забирав голосу в так важній справі, як учительство а вибори і посольські мандати, бо від ранних літ моєї праці в народі — до нині я все був і є той думки, що послом нехай буде чи сей, чи той, чи инший наш чоловік, аби тільки національні справи заступав добре, щиро і після найкрасших намірів нашого народу.

Але читаючи тепер в „Ділі“ що раз то нові висновки і міркуваня на тему — „вибори, а учительство“ — тай що тов учительство в народі не відіграє майже ніякої ролі, то мимохіть хапає ся чоловіка розпука.

Все нова обіда, нове понижене, нове спихане учительства на задній план, все нове впоковане в суспільність переконаня, що учительство менше варте, як инші стани, що оно не доросло до такої задачі як посольські функції в соймі, бо в данім случаю зі страху перед п. Дембовским сховало би ся до мишиної діри.

Дальше — що се найлекший спосіб одиниць заспокоїти свою особисту амбіцію, переточивши її на інтерес цілого стану. Коли А. скаже, що він хоче бути послом, то запитають его про заслуги, але він скаже, що він хоче бути послом яко репрезентант даного стану, то тоді запише на свій рахунок заслуги цілого стану. Значить ся учительство не має заслуг, а хоч загал і зробив дещо для народу, то всі учителі не можуть бути по слами.

Я не є тим А. і ніколи не поважив би ся я записувати на свій рахунок заслуги цілого стану а і про посольство мені байдуже, бо далекий від місць, в яких українські виборці здобувають посольські мандати, але моя праця в народі нехай записе ся сама для себе на свій власний рахунок. І про се, чи учительство народне покляло для свого народа які заслуги, чи ні, то всякий може думати, що схоче, але если, і то не через окуляри придивить ся тій тяжкій праці кожного учителя Українця з особна, а праці цілого загалу разом, і то не лише в школі, але і поза школою, на кождім кроці, то з цілою певністю всякий признає мусять, що навіть, чи не в значно більшій половині се учительство своєю працею причинило ся до освідомлення нашого народа і до его відродженя.

Мій Боже — пригадую собі часи підчас першого народного руху і перших виборів на Україні, як писало „Діло“ — 180 народних учителів пішло в тюрму на Сибір, а кілько знов задля праці в народі і народної української ідеї потратило той нещасний кусник хліба і що відтак в голоді і нужді, коротали своє нужденне житє.

Отже в того виходить, що не ховали ся в мишині діри перед Треповом, Маклаковом, Сапоговым. Тай ввагалі ніхто не в силі запеврити того, наколи скажу, що народне відроджене на Україні, чи не в більшій мірі завдячує, як давніше так і тепер, праці народного учительства. Ба і тут в Галичині, чи не можна бодай в третій часті сего сказати?!

За примір возьму от хочби гусятинський повіт. Знаний він мені від р. 1895. Тоді прибуло в сей повіт нараз кількох свідомих, селянських синів учителів. На цасте застали там тоді ще й одного однісінького вже старшого товариша управителя школи в Сухостові, що був дуже гарна людина. Так они взяли ся до гарної праці, кождий з них мусів ся чимсь выказати. Відразу стали по українськи писати квіти і не лише на повітових конференціях, але і всюди стали завжди по українськи говорити, хоч за се приходило ся їм нераз тяжко покутувати і перетерпіти. Але ніколи не подавали ся. Дальше кождий старав ся в своїм селі заложити читальню, а если була вже а заснула, то її оживити. Знаючи се добре, що найкрасшим середником до освідомлюваня народа, то аматорські представлення, кождий мав у себе при читальні

впорганізувати аматорський кружок, ну і оживив ся народ. І представлення уряджувано, не лише в селі, але котрий кружок краще виязував ся, то завідав і до місточок.

Отже що до праці в народі, то учительство було на першім місці, але що до збиваня політичних капіталів, то ві скромности оно рук по се не простягало. І як трафляло ся, то се збивав хто инший.

Пригадую собі оповідане одного товариша з тих часів. — „Кілько ночий не доспав я — каже — кілько муки, аж підупав я на здоровлю, треба було і тютюну кожного вечера купити, а ту у мене грошей дасть Віг, — захотити а а що клопоту було в добираю аматорів. Але нічого, представленем і правдивий театр не повстивав би ся. Интелігенції наїхало богато. З Борщова, з Гусятини і сусідства, а селян в околиці що не міра. Своїх то і не впускало ся, на другий раз кажу. Підчас представлення селяни плакали, а по скінченю сусідський священник, вишповши на сцену, яв аматорів хвалити, а кічаючи свою бесіду, сказав менше більше так: Видите, дорогі мої і ви достойні гості, що значить гарний священник в селі — і нічого більше. Тай навіть ніхто не спростував сего. А ми жили на другім селі і тілько належали до парохії. І по всім каже товариш, я в своїй хаті, відтак розплакав ся. Але від нікого признаня за свою працю і похвали не ждав я.“

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

„Прихильність“ национ.-демократів до народного учительства.

„Руслан“ ч. 152. з 1913. приніс важну статью „Учителя“ п. а. „Політика націонал-демократів супроти нар. учительства“, котру учительство повинно цїнити на вагу золота! Щоби она мала ще більше значінє, попрім її фактами:

I.

В селі, назвім его Н., брідського повіта, є учителем христ. суспільник п. П., котрому місцевий парох виповів борбу „на житє і смерть“, та намагає ся всякими способами з села его „висадити“! За що? — За те, що п. П. є христ. суспільником і „сміє“ думати инакше, як диктує ему о. парох. А треба знати, що парох се нац.-демократ. „стопа“ в Брідщині і загально уважаний найбільшим патріотом і діячем в Галичині. Чи в дійсности так оно є, покаже ся опісля, а тепер вгадаємо лише се, що парох є противником школи, намовляє своїх парохіян, щоби не пристали на 4-класову школу в селі, яку п. П. старає ся там зорганізувати, бо, як каже поміж людей, 4-класової школи хлопцви не треба, а учитель хоче лише на те 4-кл. школу, щоби собі і своїй жінці (і ні П. є учителькою) підвишити пенсію, на котру громада буде мусіла платити більші податки, щоби учителям підвишити пенсії!.. Такими способами парох „підвирає“ просвіту в народі і „помагає“ бідному учителеви-Українцеві! Але бо „прихильність“ се-

го нац-демократа не кінчать ся на тій „чесній“ помочи. Він намовляв місцевого дідича, котрий в предсідником ради шк. місц., щоби „постелив“ п. П. так у Львові, щоби той „влетів“ з села!

І дійсно дідич вже загрозив учителеви, що за те „že buntuje ludzi po wsi — rójdzie sobie z N.“! А се знова за се так „помагає о. парох п. П.-ви, що п. П. „посьмів“ висказати свій погляд, що в Брідщині лише одиницький п. Олекс. Барвінський вийшов би послом з української сторони, бо має заслуги в повіті. Се так розлютило нац.-демокр. патриота о. пароха, що „постановив“ п. П. „викинути“ з Н. і загалом з Брідщини, щоби „не розпускав запаху „христ.-суспільного“!.

А треба знати, що о. парох був великим і горячим сторонником п. Ол. Барвінського тоді, коли ему треба було его протекції, і тоді п. Ол. Барвінський був найідеальнішим політиком у о. пароха. Тепер він „викидає“ з села і з повіта учителя, котрий має відвагу боронити перед народом п. Олександра Барвінського!

II.

Не давно відбув ся областний здви́г січово-сокілський в Раві рускій. — „Нове Слово“ орган нац.-дем., описуючи сей здви́г — так само „Свобода“ розказує про промову одного з послів, котрий в своїй патріотичній і горячій промові звелічав патріотичне: сьвященство, урядників-Українців, академічну молодіж, гімназіястів, патріотичне селянство, а навіть „патріотичне жіноцтво“ — лише про одного... учителя й словечком не згадав сей нац.-демокр. „патріот“!.. Але кілька праці, труду, посвяти і самовідречення, ба жертв матеріяльних вложили і вкладає в „Соколи“ і в „Січи“ дійсно патріотичне українське учительство, того сей „великий патріот“ задля „надзвичайної прихильности“ до народного учительства не згадав! А треба знати, що українське учительство вяло сильно і чинну участь у здви́зі в Раві рускій, ба ми бачили учителів-Українців навіть яко проводирів в поході через місто! Та мало сего, учительство не удостоїло ся згадки в „патріотичній“ промові сего націонал-демократа. Бож се... „з великої прихильности“!!!

III.

Коли помер бл. п. о. Кальба в Соколівці, золочівського повіта, писали часописи про похорони.

Між иншими сказане там було, що найбільш трогачу промову над гробом Покійника виголосив учитель Федір Заяць. Его промова була так трогача, що присутній народ на похоронах плакав по втраті дорогого Покійника.

Надто учитель сей вивів прегарний хор, котрий під вмілою управою співав цілий час підчас похоронів. Виходить отже, що учитель Федір Заяць достойно і щиро трудив ся околом похоронів бл. п. о. Кальби, та що ему за се слушно належала ся подяка від рідні о. Кальби. Одначе ми читали „подяку“ від рідні по бл. п. о. Кальбі майже у всіх українських часописах, в котрій складало ся подяку усім, — хто лише жав і хто був присутній на похоронах, отже: сьвященству, урядникам, академікам, селянам, знакомиим Русинам і Полякам, ба навіть — шкільній дівторі, що взяла участь в похоронах, лише одного учителя Федора Заяця в тій „Подяці“ оштентаційно поминено! Ба не лише его, що трудив ся, але й загал учительський нечемно зігноровано, хотия на похоронах були спеціальні делегати учительства!

А все лише тому, що нац.-дем. суть дуже а дуже „прихильні“ народному учительству. Бож прецінь бл. п. о. Кальба був одним з найбільших діячів нац.-демократії, а так само й его рідня належить до сего тabora!

Де ні глянь, де ні поступиш, „прихильність“ нац.-дем., „аж боки розпирає“ нар. учительству!

А все те діє ся обдумано і хитро, щоби се „учительське марево“ (для нац.-дем.!) як найстаранніше перед народом закрити і відсунути его на як найдальший плян. Нац. дем. добре се знають і чують, що народне учительство для них грізне, тому нищать се учительство усякими способами, не перебираючи в середниках, щоби лише як найдовше удержати свій вплив.

Народний учитель.

Допись з Лемківщини.

(Що буде з грішми на церкву в Новім-Санчи?)

Від давна заходила ся ново-сандецка гр.-кат. громада коло побудованя своєї церкви в Н. Санчи. Цілим ділом заняв ся виділ „Русской бурси“ котрий збирав на церкву жертви з цілого краю. І булоб ціле діло увінчалось гарним успіхом, як би не то, що тим товариством заволоділи завзяті москвофіли, для котрих справа побудованя католицької церкви не дуже була пекучою. Колиж наших людей викинено з товариства „Русская бурса“ як ним заволоділи Качмарчики, Віслоцкі, Гасаї, Гнатішаки та инші, тоді годі було з такими людьми дійти до порозуміння. Їм забаложало ся мати церкву, але она мала бути лиш приватною власністю „Русской бурси“. Розумієсь, що на се не могли згодитись ані духовні власти, ані місцева Новосандецка громада, котра, яко така в першій мірі відчувала потребу своєї церкви. Тому Новосандецка громада, не могучи дійти з такими людьми до порозуміння, сама завялась будовою церкви і справді в короткім часі в 1911 р. побудувала з підмогою товариства філії „Просьвіти“ в Н. Санчи свою церкву, та дім для сьвященника. Товариство ф. „Просьвіти“ жертвувало в тій цілі площу та свої на ній побудовані будинки.

В той спосіб станула в Н. Санчи руска церковця з будинком для сьвященника і то всею заінтабульовано яко добро церковне.

А тепер спитаймо, що буде з тими грішми, котрі люди зложили на руки виділу „Русской бурси“ — на будову церкви? Таж то розходить ся о грібі тисячі. Тим часом, як зачуваємо, має виділ „Русской бурси“ продати всю свою реальність в Н. Санчи і площу, на котрій мала станути намірена перед тим церква. За церковні гроші виділ „Русской бурси“ покрив довги своєї реальности, а за се в заміну відділив з неї (але лиш на папері) площу під церкву. А тепер хоче всею продати. А щож буде з грішми зібраними на церкву?! Церква в Н. Санчи вже стоїть побудована, але грошій, які зложили люди на церкву в руки „Русской бурси“, не має права ніхто загарбати і ужити на иншу ціль. Ці кава річ, що на се скажуть католицькі сьвященники, що засідають в виділі „Русской бурси“, чи дадуть ся дальше вести за ніс Гасаям, котрим зовсім не залежать на католицькій церкві та вірі. Побачимо, що скажуть на се ті, що зложили свій гріш на церкву в руки виділу „Русской бурси“. Они мають право жадати звороту тих грошій, або для себе або для побудованої вже церкви в Н. Санчи. Повинні би в сю справу вглянути також духовні власти. — Поживем, побачимо, як се буде, але не позволимо за ніяку ціну загарбувати церковний гріш.

Бувший член виділу „Русской бурси“.

Допись з Карлових Варів.

Закі ще аберу більше теми, аби поділити ся зі земляками своїми вражіннями й помічнями в чудового всесвітнього уздоровиска, званого у нас загалом „Карльсбадом“, подам коротеньку вістку для тих, що може тепер вибирають ся туди в дорогу на лічене, аби ужити цілющої сили водиці Карловарських жерел і купелів.

Погода від тижня устійнилася ся, хоч часами і ммарно, ба й сонічко просяє. Хвилями і надить уживати прегарних проходів і любовати ся чудовими видами, уладженнями і величавими будівлями міста, кольонад і купелів. Справді тепер дуже гарна пора по дождистім плянті та непевній погоді в попередніх місяцях, як те розказують Карльсбадці.

На просторих кольонадах біля криниць величезний рух ріжнородних кураційників з усіх усюдів сьвіта, котрих число 15. с. м. після кураційної листи дійшло вже сего року до 41.732 осіб.

З наших земляків пробувають тепер: посол Никола Василько, радник Двора Менцінський, о. шамбелян др. Юрик, парох Золочева, о. ректор др. Бодян, редактор др. Олександр Кулачковський з женою, о. Никола Виняцький, катехит а Тернополя, скарб. ком. Лихновський, адюнт Дубовицький з женою зі Станіславівщини, п. Андрій Балтарович з Гли-

нян, штаб. лікар др. Ол. Дзерович з Нов. Санча і другі.

Тепер, як маємо вже тут нашого лікаря звісного в наших кругах зі Львова спеціаліста внутрішних недуг і бальнеолога д-ра Мирона Вахнянина, певні ми доброї і дбалої опіки лікарської і тому очевидно пробуваючи тут Українці звертають ся з оправданим довірем о пораду і опіку до сего досвідного лікаря, що своїм основним знаням і незвичайною людяністю здобув собі вже загальну пошану і широкую практику не тільки серед земляків з Галичини, але і межі чужинцями. Ми тутешні кураційники, пацієнти д-ра Вахнянина, можемо з питомого досьвіду горячо поручити сего лікаря всім, що їдуть туди лічити ся карловарськими водами і глядять доброї та совісної лікарської опіради..

За приміром вельми пильного Вашого дописця з Кривниці, проф. Ковалева, не полишу і я написати Вам дещо більше,*) хоч — признати ся — пите всіляких вод, купелі після лікарського припасу і проходи по тій приманливій місцевині та околиці вичерпують зовсім програму кожної днини і від вчасного ранка аж до вечера, особливо при гарній погоді, не дуже то і найдеш свобідного часу, аби засісти за стіл, впрочім і утома велить тобі спочати. — Але добрий і вельми похвальний примір звісної „чвірки“ просьвічує кождому і також велить її наслідувати.

§.

Гроза III. війни на Балкані.

Положене теперішньої хвилі представляє ся в той спосіб, що Туреччина хоче приневолити Болгарію до формального відданя єї цілої області на схід від Маріци разом з Адрианополем і Кіркілісою.

Туреччина вже не хоче вдоволити ся ніні відібраним своїх давних областей. Порта приготувала звіт про жорстокости, яких ніби то допустило ся болгарске військо на турецьких полонниках в часі I. балканської війни, а турецька печать собі збирала подробиці про болгарські жорстокости. Одинокою цілю сего урядового звіту і тих оголошень турецької печати є створене притоки до дальшого заборочого походу Туреччини в напрямі Болгарії, а тим самим до створеня такого положеня, в якім Болгарія буде приневолена признати також формально областні домаганя Туреччини.

Туреччина користає з того, що Болгарія відповідно договором в Букарешті переводить розоружене своєї армії, і що наслідком того не може підприняти хвилево ніякої більшої військової акції. Передні турецькі сторожі дійшли вже до Цумульджіци на захід від Маріци, а рівночасно вислала Порта — як зачувати — окружну ногу до великодержав, в якій заповідає дальшу військову акцію проти Болгарії.

Тимчасом Европа проявляє стан повної бездіяности. Всі „приявні ради“ і грізьби європейських великодержав під адресою Туреччини минають без відгону, в ніщо обертає ся один „мировий“ плян по другим, а пляни і наміри „відлати“ зі сторони Болгарії обіймають що раз ширші круги і хвилями відносить ся таке вражінє, що беспорядна європейська дипломатія жде лише на якийсь „fait accompli“ зі сторони Туреччини. А Туреччина користає з сеї безрадности Європи, дре в куські мировий протокол в Лондену і йде що раз дальше.

На балканськім виднокрузі появляють ся нові хмари. Хто знає, чи не принесуть они нової бурі — III. балканської війни.

Похід турецької армії.

Сильна турецька армія перейшла вже Маріцу і машерує скорим кроком в напрямі полудневої болгарської границі. Передну сторожу становить кіннота, за нею поступають величезні маси піхоти і артилерія. На чолі армії стоїть Енвер бей.

На вість про побідний (?) похід турецької армії повстав між турецькими полонниками, які є розміщені в ріжних місцевинах Болгарії в числі около 100 тисяч, підозрілий рух, що грозить ворохобнею. Болгарські власти енергічно звяли ся до полонників, примінюючи в численних случаях кару смерті.

*) Просимо. — Ред.

„Standard“ доносить з Петербурга: Туркган паша заявив, що турецьке правительство, хоч би навіть хотіло вдоволити бажаня великодержав, то не може в ніякім случаю видати своїй армії приказ, щоби уступила в Адрианополя.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві вторник: руско-кат.: Преобр. Госп.; римо-кат.: Беніг. і Юл. — В середу: руско-кат.: Дометия преп.; римо-кат.: Бернарда. — В четвер: руско-кат.: Еміліяна еп.; римо-кат.: Кириака і Ів.

— В день цісарских уродин. Нині кінчить наш найліпший Монарх 83. рік життя. З тої нагоди вже вчера вечером гомоніли веселі звуки військових музик по улицах Львова, а нинішній день привітало у Львові відане 24 гарматних стрілів на „Цитаделі“. О 8 год. рано відбула ся на янівськім оболоню полева Служба Божа для львівського гарнізону, а о 9 год. відправлено торжественні Богослуженя у всіх львівських катедрх і в присутности представників всіх властей. На „Двістрі“ і на „Просьвіті“ виставлено синьо-жовті прапори.

З Ішлю доносять нам: О год. пів до 9. рано цісар прийняв перебуваючих тут членів цісарської родини, які зложили монархови бажаня в нагоди уродин. О 9 год. рано цісар вислухав в двірській каплиці Службу Богу.

З Відня доносять, що зі всіх сторін монархії надходять вісти про величаві обходи, уладжені нині в день цісарских уродин. У Відні з причини слоти не відбула ся звичайна військова парада на Шмельцу, а лише богослуженя по церквах.

— Загальні збори „Христ.-сусп. Союза“ з 26. грудня 1912. поручили нововибраній Старшині між иншими справами передовсім перевести організацію сил на ширших основах в поодиноких округах, а відтак довести до видавництва популярної часописи. Очевидно се дві найпильніші і найновечніші справи, без котрих змаганя Христ.-сусп. Союза не можуть поступати значно вперед і довести до наглядних успіхів. Однак треба тямити, що Старшина сама про себе не зможе сповнити сих важних і трудних задач без ревної і видатної участі всіх членів Союза а передовсім без заподадливої діяльности відпоручників, визначених в тій цілі Старшиною в поодиноких округах. Коли в двох дописях, недавно поданих в „Руслані“ дописці звивають Старшину, щоби при найближших виборах конечно ставила хр.-сусп. кандидатів, то се буде можливе, коли ваші відпоручники і члени заздальгід підготовлять організацію в дотичних округах. Тим то відкликуюмо ся в друге вже до наших відпоручників, щоби на основі висланої їм свого часу поуки забрали ся передовсім до приеднаня значного числа нових членів і до організаційної роботи, а про все те від часу до часу сповіщали Старшину. Тільки як найчастійша обміна гадок може довести до успішного розвятку і поступу.

А те саме можна сказати і про популярну часопись до народу, котрої потреба нам необхідно, щоби до него промовляти, все поучувати, одобряти і кріпити. Але до всего того треба гроша, гроша і ще раз гроша.

Вправді на ту ціль вплинули вже від многих членів уділи і датки, однак всего того ще замало, щоби розпочати з успіхом таке видавництво і вести его відповідно теперішнім вимогам. Інші сторонництва складають на народний, на виборчий, на бовий і на инші такі фонди; не можемо і не повинні і ми остати позаду, а хоч дрібними але частими датками помагаймо до здійсненя великої і в нинішних часах необхідної справи, якою є популярна часопись. Приеднаймо членів, лучім їх в окружні союзи, збираймо датки на популярну часопись і на христ.-суспільний фонд, а тоді Старшина зможе виконати поручені їй задачі.

Від Старшини „Христ.-сусп. Союза“ у Львові, в серпні 1913.

Олександр Барвінський, предсідник, Др. Ярослав Гордінський, секретар.

— **На могилі Кулішів.** На могилі Пантелеймона Куліша в хуторі Мотронівці-Кулішівці під Бораню (на Полтавщині) дружина його Ганна Барвінок улаштувала що року панахиду. По смерті Ганни Барвінок, похороненої поруч її мужа, займають ся улаштуванням панахиди їх кривні. Сего року також в день св. Пантелеймона 9. серпня не вважаючи на утиски адміністрації, на могилу прибуло багато народу, особливо інтелігенції; були навіть три представники з Австрії. На прибувшах зробило гарне вражіння те, що могили добре упорядковані: доріжки посипані піском, стільці та столи помальовано, дерева всі цілі. Про все се поділо борзеньке земство, яке призначило і на сей рік, як і торік, 50 карб. на могили. На могилі покладено вінки та квітки. Дуже великий і гарний вінок з квіток покладено від школи садівництва. О 1. годині того дня відбула ся панахида. Співав великий і гарний аматорський хор. Після панахиди всі мовчки розіхали ся, бо заборонено і промови і співи і навіть варити кашу. Родина покійних торік жалувала ся міністрови та губернаторови на такі заборони та се нічо не домогло.

Слід згадати, що після смерті Ганни Барвінок музей Куліша перестав естувати для громадянства. Як кажуть, частину цінних предметів розкрадено, а частину взяло земство.

— **Прогулька Галичан-Українців до Києва.** „Рада“ доносить, що учасники прогульки зі Львова відвідали в Києві клуб „Родину“ і оглядали виставу. В четвер вложили на могилі Лесі Українки вінець і відвідали могилу пок. Миколи Лисенка.

— **Посередництво галицького намісника в справі виборчої реформи.** Намісник др. В. Коритовський задержав ся онаді підчас повороту з Маршенбада у Відні і конферував з предсідником міністрів гр. Штірґком. Ся конференція відносила ся до переговорів, які мають зачатися у Львові в найближшій тиждні в справі виборчої реформи до галицького союму. По полудні явив ся др. Коритовський в міністерстві внутрішніх справ, де відбув довшу конференцію з шефом президентського бюро, радником Двора, др. Алексим. „N. W. Abendblatt“ додає, що вчм. др. Коритовський заявив в розмові з одним з єї редакторів, що в Маршенбаді не було ніяких формальних переговорів, хоч не перечить, що обговорював з перебуваючими там з Галичини політиками найважливіші актуальні питання. Українсько-польські переговори в справі соймової виборчої реформи, які будуть вести ся небаком у Львові, зачнуть ся вперед в загальній виміні думок, щоби в сей спосіб зібрати конкретний матеріал. На основі сего матеріалу задумує др. Коритовський обробити конкретні пропозиції, які могли би служити основою до нового компроміса в справі виборчої реформи.

— **Наслідки слоти в Брідщині.** З брідського повіта пишуть нам: Зі всіх сторін краю надходять сумні вісти про сегорічну живлову катастрофу, лиш з Брідщини „ні слуху, ні духу!“ Виглядає, немов би Брідщина „благодеєствувала“. Сей рік 1913. нещасливий під кожним оглядом, не даром люди кажуть, що „тринадцятка пеховата“. Великі повени, які навістили „святву“ Галичину — так пишуть до мене з моря — не минули і Брідщини. Безупинні зливи знищили майже зовсім земні плоди і люди глядять з неспукоєм і сумом в будучину. Вправді небо прояснює ся, але все таки від часу до часу перепадає дощ і не дасть зібрати сего, що можна. Особливо західна сторона Брідщини, а іменно села: Вербіччик, Маркопіль, Шашківці, Звижень, Стиборівка і Оріхівник потерпіли дуже много. Жнива вельми опізнани ся, так, що не знати, що збирати: чи сіно і конючину, чи жито скорше жати, хоча оно ще не доспіло — чи ячмінь і пшеницю „хапати“. До сего по згаданих селах поробили ся такі глибокі пропасти і озера, що можна утопити ся, а в ночі або з набором — таки не виїдеши і не рушиш чоловіче, така западня. Помінаючи, що сінокоси і жнива зовсім спізнени і не буде з них майже ніякого хісна, бараболя дуже маленька і не надає ся до їди. Отсей важний середник поживи сего року дуже потерпів, як ніколи, і за четверт бараболі треба вже дати 3 К, під час коли давніше плачено по 1 К. Деякі селяни, які взяли ся скорше до житних жнив, розказують, що новий хліб „чогось“ чорний і без смаку, не до їди. Супроти сего хотіли би ми знати, що порадить нам брідський посол

до союму (деп. Марков!), чи втікати в сьвіт „за очи“, чи лишати ся на дальше в Брідщині і голосувати в „безконечність“ на него і примирати з голоду. Може би ми сего року не платили ні я к и х податків, п. посол? чей же на се ви найдете спосіб, щоби нам дати спромому якось в Брідщині жити! — *Один за многих.*

— **Доля учительки.** В Прилуках (на Полтавщині) померла недавно учителька О. Терлецька. Померла зовсім молодою, 29 років, на грузлавку. Після скінчення місцевої гімназії, она почала учителювати. В школі она переконала ся, що українських дитий-школярів треба вчити тільки українською мовою, а не московською, бо тільки тоді можна сподівати ся якогось хісна з шкільної науки. В яких школах она тільки не бувала, всюди школярі її любили, як рідну матір, за її щирість та простоту. Так само відносили до неї і селяни за те, що „вчителька по їхньому балакало“ і ніколи не дуралась їх. Праця та злидні довели її до того, що она занедужала на грузлавку. Лікарі раяли їй поїхати в яку небудь санаторію, та з 28 карб. платні в місяць поїхати не можна, і она мусіла працювати в школі до самої смерті. Небіжка нікому не любила розказувати про свою роботу в школі, на українській ниві, а працювала мовчки, тихенько, аж поки остання іскра не погасла... („Рада“).

— **Окремі додатки для офіцирів.** „Neue fr. Presse“ доносить, що підфіцири, які будучи в таких місцевинах, де нема середних шкіл, мусять посылати свої діти на науку до інших місцевин, одержать окремі додатки до кватирового. Рівнорядний розпорядок буде виданий також і для офіцирів кравчої оборони.

— **Зміни в дипломатії.** В львівських кругах говорять про недалеке відкликанє англійського амбасадора у Відні, Картвріґа. На его місце буде іменованій англійським амбасадором при віденським дворі дотепершній англійський амбасадор в Мадриті, Маврикій Бунзен. В Петербурзі говорять про уступленє австрійського амбасадора в Берліні і німецького амбасадора у Відні. На місце Зданевича має бути іменованій військовим агентом у Відні знавець австрійських відносин, Борецкий.

— **Від одного з буковинських священиків одержуємо отсі замітки:** „Україна“, але черновецька, є бундючна, зарозуміла і нерозумна. Говорю про часопись (тижневник) під сим наголовком, яка виходить не цілого пів року, але заробила на Буковині кривні на десять літ. Кажуть, що ся газетка заступає погляди сторонників проф. д-ра Ст. Стоцького, хоч тяжко мені в се повірити. На мою думку, се шкідна часопись, протинародна, бо зміст єї 35 чисел — се одна купа лайки, злоби і очернявань на всі боки.

Се мій погляд, вироблений про прочитанню 35 чисел „Україна“. Але нехай нею „Буковинці“ журять ся. Мені йде о те, що ся газетка задививши ся, мабуть на „Діло“ подає посмертні оповістки в жидівських чорних рамках без знамени хреста.

Коли між передплатниками „Україна“ є католики, то повинні они демонстраційно витягнути послідовности з жидівських звичаїв сеї газетки.

— **Здвиґ в Києві.** З нагоди всеросійської вистави в Києві відбуде ся в днях 3—8. вересня VI. зїзд членів царського російського пожарного товариства. Дня 7. вересня відбуде ся в Києві здвиґ Соколів російських і закордонних.

— **Нема вже холери.** З Відня доносять, що в Катаро холера вже вигасла. Від 6. серпня, се є від останного випадку смерті, нікто вже більше не занедужав. Знесено також вже п'ятиденну карантану, яку заряджено було для подорожних в Катаро.

— **Польська печать в Росії.** З „Газетного Міра“ довідуємо ся про скілька інтересних статистичних даних про польську періодичну печать в Росії. З загального числа 2,200 періодичних видань на 33 мовах, які виходять в 246 містах російської держави, поважний процент (10 прц.) припадає на польські часописи і журнали. Є їх усього 250, не вчисляючи біля 75 додаткових газет, які видають ся при них під іншими назвами, а також нелегальних видавництв. Зовсім зрозуміло, що найбільше число періодичних видань виходить у Варшаві, де є їх 180. Другим містом по скількості видань є Лодзь, яка має 8 періодичних видавництв. Далі йдуть: Вроцлавець, де видає ся 7 ріжного рода змісту часописий і журна-

лів, Ченстохова і Люблин мають по 6, Кельце 4, Плоцк і Соснівці по 3, Каліш, Петровіч Сандомир по 2, Грубешів, Гірна Домброва, Пабіяніці, Лович, Ломжа, Пултуск, Бихава, Остров, Радом, Суwalkи і Седлець по 1.

На Литві польська печать зосередоточує ся у Вильні, де виходить 11 польських часописий і журналів ріжного змісту і одна часопись тільки в Білостоці, як орган для цілої гродненської губернії.

З російських міст виходить в Петербурзі 4, при чім одна часопись видає ся частиною по польськи, а частиною по російськи. В Москві виходить 1 польська часопись.

На Україні виходять 3 польські часописи у Києві, не вчисляючи кількох додаткових при них. В Одесі виходить одна польська часопись.

В названих висше 29 містах тільки в 12-ти виходять днівники, а іменно: в Варшаві 10, Лодзі 4, Вроцлаві 1, Ченстохові 3, Люблині 2, Кельцах 1, Сосновицях 2, Петербурзі 1 і в Києві 2. Разом щоденних видань польських у Росії є 30.

Коли поділити польські видання по змісту, то найбільше їх припадає на загальний, переважно політично-громадско-літературний. Є їх разом 104.

Слідуюче місце по скількості займають часописи релігійного змісту, яких є коло 30. З фахових польських видань найбільше число медичних, фармацевтичних і ветеринарних. Видають їх разом 19. Не гірше становище показують хліборобські видання разом з присьвяченими лісництву, рибуловству і ловецтву. Сей відділ має 17 органів. Трохи менше видань (14) присьвячено кооперації, а також усяким іншим званям. Польське мистецтво, театр і музика мають вже тільки 10 власних органів, а спорт разом з авіаційною і автомобільством 9.

Для дитий виходить 5 видань, а відділи педагогічних видань, гумористичних і сатиричних мають тільки 4 органи.

Ще менше (3) мають такі групи видань: 1) правничих і економічних, 2) присьвячених модам, 3) печатній і книгарській справі і 4) бібліографії. На останнім місці стоять філософічні і одно есперантске виданє.

— **Постепенна смерть Туреччини.** Туреччина починає розпадатися від XVII. століть, а процес єї повільного гадана триває по нинішній день і коли би не міжнародні відносини Туреччини не було би вже на карті Європи. Пригляньмо ся ближше упадкови турецької могутности: В р. 1699 Туреччина тратить в карловицьким мирі: Угорщину (125.000 км.²), військову границю 19.573 км.², Слявонію 9.436 км.², Поділе 42.018 км.². В році 1774 тратить: Буковину 10.422 км.², Крим і Таврію 63.446 км.², область Азова 40.422 км.², херсонську область 30.000 км.², Бесарабію 45.632 км.². В р. 1829: Молдавію і Волощину 131.534 км.². В р. 1830: Сербію (першу часть) 37.224 км.². В р. 1832: Грецію 44.657 км.². В р. 1878: Боснію і Герцеговину 51.027 км.². Болгарію 96.354 км.², Сербію 11.079 км.², Кипр 9.282 км.². В р. 1881 Тессалію 20.000 км.². В р. 1913 Тракію, Македонію, Крету, Егейські острови, около 174.718 км.². З давних європейських провінцій о області 1,011.891 км.², полишило ся нині при Туреччині лише близько 10.000 км.². В Африці втратила Туреччина все, що мала — отже в 1830. р. Альжир, в 1871. Туніс, а в 1912. Триполіс, отже разом 700.869 км.².

В Азії обіймають ще турецькі посілости 1,768.800 км.², але азійська анархія не є зовсім ліпша від анархії на європейській землі.

— **Доми з соломи.** В Америці будували вже домівки зі скла і з інших матеріалів, а в найновіших часах почали будувати доми з соломи. Солому, якої уживають на будову хат, спривряджує ся таким способом: Солому порізану рівенько мочить ся в сильній розчині а відтак сушить ся. Відтак відповідно прасують до того зробленою машиною в тверді в'язанки подібні до цегли. З таких в'язок будують дім так само, як з каменя і спокують цементом. А що солома є влім провідником тепла, отже доми такі є дуже теплі а з другої сторони також і здорові.

— **„Лучі Ф“.** Вітчизна винахідника телеграфу без дроту, Марконіого, стала знова славною завдяки геніяльному винахідникови італійському інженерови Ульвійому, який здобув тайну, як з машини, що висилає електричні струї, спрямувати лучі (названі ним „лучами Ф“) на віддаль доси обчислену від 600 до 6000 метрів і запалювати вибухові матеріали, замкнені навіть в металених скринях, отже міни,

склади пороху і т. д. Коли винахід, якого проби відбувають ся тепер з додатними успіхами під Гавран, покаже ся вповні практичним, наступить цілковитий переверот в веденю війни, або єї зовсім унеможливить. Прилад Ульвійого ділає і на суші і на морю. Кидає він „палючий луч“ там, де Ульві хоче і буде нищити торпедовці, панцирники, гармати, арсенали. Ульві уродив ся в Фльоренції, его отець є Італійцем, а мати Французкою. Студію кінчив в Пізі. Говорить по французки як Парижанин, в Парижі мешкає і ту предложив винахід.

Французкий генеральний штаб вислав окремого офіцира, щоби взяв участь в пробах винаходу. Проби випали вельми успішно. Ульві висадив в воздух металеві скрині в порохом з віддаленя кільканайцятьох кілометрів. В сих пробах брав участь ген. Жофре перед своїм відїздом до Петербурга. Вість про винахід великтризувала військові круги і французку печать. Винаходова приписують величезне значінє.

— **Як народи співають.** Чотирох американських студентів, членів якогось музичного товариства, відбуло подорож довкруг сьвіта, стараючи ся запізнати із своїм і музикальністю ріжних народів. „Найкрасший спів чули ми у мешканців острова Гаваї — розказував начальник подорожуючих студентів звітник „Standard y“ — особливе піснї дитий тубольців зробили на нас величезне вражінє, глибоке, ніж піснї, які ми чули в славній із музикальності Італії. Піснї інших народів з побережа Супокійного Океану не є займаючи, але піснї гавайських дитий відзначають ся дивною ніжністю і силою гармонії. Людові піснї Японців є просто монотонним, понурим і вповні незрозумілим витем. Чимбільша дисгармонія, чим фальшивіший тон, в тим більше одушевленє попадають слухачі. В Корей, яка має живі вносини з цивілізацією, зовсім нема (?) пісень. Спів Китайця перевищує спів Японця під зглядом фальшивости і недостачі гармонії, за те в Бірмії з приємністю ми ствердили велику музикальність тубольців. Загалом в Індиях є люди музикальні, а хоральний спів стоїть дуже високо. В Палестині займав нас головню спів музевінів, в Італії співає кожний і люди мають незвичайний слух. Спів Швайцарців і Німців не подобав ся нам, є нудний, простий і без чувства.“

Шкода, що Американці не побували між славянськими народами, особливе між українським і сербо-хорватським.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жадана купонів У. П. Т. і уживаня товарів з маркою У. П. Т.

— **Іспанські видовища.** Недавно празнували Іспанці день уродин своєї королеви. Ріжні міста і місточки старали ся перевищити себе з сеї нагоди інтересними видовищами, однак пальма першества дістала ся містови Сан-Себестіяну, яке zorganizувало величавий бій страшного королівського тигра з диким биком.

Коли задвонили, на арену в великій клітці викотили на колесах дві другі клітки. В одній з них лежав величезний тигр, краса бенгальських лісів. Звіря мало 10 літ і находило ся в розцвітї своїх сил і живучости. В другій клітці стояв величезний бик андалузської породи. Се був талож рідкий омак вповні достойний свого азійського противника. При помочи окремої системи блоків двері обох кліток отворили ся. Перший вискочив, розуміє ся, на арену тигр, видавши з себе рик, від якого всі видці поблідли і задрожали. Почувши рев страшного звіря, бик, наклонивши вперед голову виставив могучі роги і став також виходити на арену. Кілька хвилин оба вороги стояли неподвижно, з увагою оглядаючи один другого.

Нараз бик кидав ся на тигра, який зручно відскакує в бік. Бик повертає ся в бік і кидав ся за тигром! Начинає ся дійсно жорстока борба. Розярени звірята бють собою о деревляні клітки з такою силою, що они гнуть ся. Рев і муканє так оглушаючи, що вовня оркестра перестає грати. Жінщини кричать. Многі просять, щоби їх випустити, та они окружені нерозривним кругом видців, що завмирають від цікавости. Кілька паць омліває, та на них нікто не звертає уваги...

А страшний двобій в сей час продовжує ся. То бик атакує тигра, то тигр наскокує на бика. У обох противників величезні рани; у одного з роїв, а у другого в пазурів і зубий тече ворожа кров... Нараз тигр робить вели-

кий скок... Видці в страху кричать, бо їм здає ся, що звів хоче перескочити клітку. Та наміри тигра — інші: з оглушачим ревом він кидася хребет бика і починає ему гризти шию. Бик страшно заричав, але в сій хвили, вібравши всі свої сили, підняв ся на задні ноги, і як дійсний борець виконав зворот, перевернувши ся в тигром на хребет. Роздавлений кольосальним тигарем бика, тигр вив ся на землі в передсмертних судорах. На піску лежала кровава безформна маса, що скоро стала неподвижною. Бик побідив тигра.

— Страшні наслідки сна. З місцевини Штаер доносять: В суботу прибула тут з Відня 35-літня Тереса Вертгаймер у відвідини до рідні. Вночі почала она нечаяно кричати, так, що всі побудили ся, опісля зірвала ся з ліжка, побігла до вікна і скочила з другого поверха на землю. Се все робила у сні і так скоро, що ніхто з домашних не міг ві перешкодити. Тяжко покалічену Вертгаймерову перевезено до шпиталю. Коли прийшла до съвідомости, заявила, що їй снило ся, що сей дім, в яким она є, горить. Она тим так перелякала ся, що вискочила на двір. Стан її здоровля є майже безнадійний.

— Канал межі Балтійским а Чорним морем. Російське міністерство комунікації займає ся тепер обробленням подробиць начерка великого каналу, який получити би Балтійське море з Чорним. Праці поки що обмежують ся до розглядення двох майбутніх напрямів сего каналу, оден напрям на Ригу і Херсон, а другий на Петербург і Херсон. Після першого начерка довжина каналу вносила би 2.200 верств, а кошти 260 міл. карб., а після другого внесе довжина 2.500 верств, а кошти будови 325 міл. карб.

Оповідки.

— Інформацій про студії на градецім університеті як також про життєві відносини в Градці уділяє з рамени „Україна“ тов-а укр. акад. молодежи в Градці мед. Rodion Slipuj. Graz, Krenngasse 19. I. — Місто се вельми гарне, здорове і з лагідним підсонем, так що є дуже пригоже до студій, як також є не менше догідне для однорічних добровольців.

— Дирекція ліцея „Руского Інститута для дівчат в Перемишлі“ повідомляє, що виписи до всіх клас ліцеальних відбудуть ся 1. і 2. вересня с. р. До ліцея приймає ся лише сі учениці, що мешкають в пансіоні Інститута, а з місцевих лиш ті, що мешкають у родичів або свояків. Покінчені ліцеантки можуть в Інституті приготувати ся до іспиту зрілости в ц. к. гімназії протягом двох літ, або доповнити іспит зрілости в ц. к. семінарії. Звертає ся увагу, що ліцей Руского Інститута для дівчат в Перемишлі є одиноким сего рода заведе-нем з рускою викладною мовою в цілій монархії. Всі потрібні інформації, проспекти і звіти висилає Заряд Інститута відвратно і безплатно. На відповідь просить ся долучити марку. Подання о прийнятє належить слати най-дальше до 25. серпня с. р. Число учениць обмежене.

— Доповняючий вибір одного члена до повітової ради в Перемишлі з групи міських громад розписала президія намісництва на день 25. вересня с. р.

— Винайм дібр. Краєвий виділ оголошує, що від 1. марца 1914. р. є до винайму на 6 літ добра в Урлеві коло Зборова. Близші подробиці, які відносять ся до сего винайму, подає оголошенє в краєвім видлі.

— Краєвий заводовий ткацкий варстат ім. Франц Йосифа в Ланьдугі оголошує, що курс науки ткацтва зачинає ся там дня 1. вересня. Записувати ся можна вже й тепер. Услівя прийняті: Покінченє народної школи, 14. рік життя і фізична здібність до праці при ткацких варстатах. Крім науки в варстаті кож-дий ученик обовязаний ходити до тамошної промислової школи. Наука в варстаті триває 2, влітково 3 роки і є безплатна, а крім сего ученики можуть одержати за праці від-повідні винагороди.

— Тягненє льосів. При онодіншнім тягненю кредитових льосів в 1880 р. впала головна виграна в сумі 30.000 К на серию 3804. ч. 94; 4.000 К на с. 1478. ч. 59, а по 2.000 К на с. 2020. ч. 26. і с. 3108. ч. 11.

Наука, умілість і письменство.

Василь Павловський. Нарис історії мініятури по рукописам з нагоди вистави друків і мініятур ц. к. надворної цісарської бібліотеки підчас Евхаристийного конгресу у Відні 1912. Львів 1913. Накладом автора. Ст. 64. 8°. Ціна 60 сот. — Се є передрук статі поміщеної в нашій часописі в жовтні минулого року. Книжочка видана гарно на веліновім папері, в картоновій оправі з вінетою заставки взятої в Апостола митр. Кримковича Cod. Slav. No 5. в цісарської бібліотеки у Відні.

Перша українська в Галичині артистично-позолотарська родітня Івана Олійника у Львові. Ринок 36 (дім „Народної Торговлі“) виконує церковні роботи (позолот. і різбар.), а то: іконостаси, вівтарі, проповідальниці, нагорні сідалища, балдахими і інші, як найдешевше і як найгарніше і зі знавом ричи. Приймає також відновлюванє і наслідуванє алтків і роботи сальонові.

Телеграми

з дня 18. серпня.

Ішль (ТКБ). Вчєра рано прибув тут міністер заграничних справ гр. Берхтольд в товаристві шефа президіяльного бюра гр. Гойоса. О 11. год. перед полуднем прийав єго цісар на послухавку, якє трєвало до год. пів до 1-ої. Гр. Берхтольд здавав цісарєви звіт про теперішні справи. Опісля був міністер і гр. Гойос на родивнім обіді в цісарській виллі.

Відень. Рада міністрів, яка збере ся дня 19. с. м., буде займатися межі іншими також бюджетовими справами.

Відень (ТКБ). Осередні власти згодили ся на значне побільшенє судейських сил у Львові. Відповідні міністерияльні постанови будуть вже неавком проголошені.

Лінець (ТКБ). Зачали ся тут наради зїзду німецьких католиків Австрії. Учасників є по-верх 5.000. Зїзд потраває три дні. Вчєра перед полуднем відбули ся секційні наради. На зїзд наспіли привітні телеграми межі іншими від кард. Скрбенського, б. міністра Гесмана і посадника Вайскірхнера.

Білгород (ТКБ). Представники великодержав вручили нині міністрови предсїдьякови Пашичови гуртову ноту в справі остаточного опорожнення Альбанії сербським військом і охорони меншостий.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 4. до 10. серпня 1913.

Table with 2 columns: Product name and Price range. Includes items like Пшениця, Жито, Ячмін броварняний, Ячмін на пашу, Овес, Кукурудза, Гречка, Горох до вареня, Горох на пашу, Бобик, Конюшина червона, Конюшина біла, Конюшина шведска, Тимотка, Ріпак зимовий, Насінє коноп., Хміль старий, Хміль новий.

Гімназійний ученик вправний інструктор глядає лекції або якого иншого подібного занятя. Лекцію може обняти зі шкіл народних, гімназійних (I—V. кл.), виділових і з I. і II. р. учат. сем. Ласкаві зголошеня слати до Адміністрації „Руслана“ для ученика.

Асекуруйте своє майко від огню В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечєня селянських буд. нків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1912 вносьє зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінєтєлі.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносьєть з кінцем 1912 року 3.910.293 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку цївнї папєри і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Рух залізничних поїздів

обвязуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненєм чисел мінутних.

Триізз до Львова

на головний дворець:

- З Кракова: 222, 542, 6220, 725, 845, 955, 110*, 125, 220\$, 530, 751†, 825, 940*) в Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) в Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостягск. З Підволочаск: 715, 1125, 147\$, 215, 525, 1030, 1048†) †) З Красного. §) Від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно. З Черновець: 1207, 523*, 543*, 740, 1028†), 145, 535, 631, 925*) Зі Станіславава. †) З Колома*) і З Ходорова в кождий день по неділі і сьвята. Зі Стрия: 720, 900, 1140, 620, 11. 1042\$, §) Від 15/6 до 8/9 включно лишєнь в неділі і римо-кат. сьвята Зі Самбора: 745, 955, 148, 830. Зі Сокаля: 705, 100, 783. З Яворова: 804, 420. З Підгаєць: 1120, 1020. Зі Стоянова: 950, 630.

на дворець „Львів-Підзамче“:

- З Підволочаск: 656, 1105, 133*, 158, 506, 1012, 1031†) †) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. З Підгаєць: 726*, 1049, 1001, 1200\$) *) в Винник. §) в Винник лиш в суботу. Зі Стоянова: 931, 611

на дворець „Львів-Личаків“:

- З Підгаєць: 708*, 1031, 303*) 941, 1143\$). *) З Винник. §) З Винник в суботу.

Локальні поїзди.

на головний дворець:

- З Брухович: щоденно 655 щоденно: від 1/5 до 30/9 726 від 1/6 до 31/8 837, 1100, 341, 515, 930. в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/5 до 31/5 341, 930. від 1/6 до 31/8 154. З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 911, від 1/6 до 31/8 125. в неділі і римо-кат. сьвята: від 11/5 до 31/8 1010. З Любіна: в неділі і римо-кат. сьвята від 11/5 до 8/9 900. З Винник: лишє в суботу 1216.

Візізз зі Львова

з головного двірця:

- До Кракова: 1235, 335, 825, 832, 126†), 205\$ 245, 340*), 550, 700, 780, 1110*) До Ричєва. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) До Городка яг. До Підволочаск: 608, 1040, 200, 245\$, 255†) 840, 1115. †) До Красного. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. До Черновець: 245, 610, 910, 1008, 230, 312*), 552†), 750, 1100. *) До Станіславава. †) До Коломиї *) До Ходорова в кождий день перед неділею і сьвятом. До Стрия: 725, 1102\$, 150, 650, 815, 1125. §) Від 15/6 до 8/9 вкл. лише в неділі і римо кат. сьвята. До Самбора: 652, 905, 350, 1056. До Сокаля: 750, 235, 750, 1185*). *) До Рави рускої (лише в неділі). До Яворова: 840, 631. До Підгаєць: 555, 453. До Стоянова: 805, 600.

з двірця „Львів-Підзамче“:

- До Підволочаск: 623, 1100, 214, 258*), 312†), 902, 1132. †) До Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. До Підгаєць: 609, 134*, 515, 1040\$. *) лише до Винник. §) До Винник лишє в суботу. До Стоянова: 822, 611.

на дворець „Львів-Личаків“:

- До Підгаєць: 628, 153*), 536, 745*), 1059\$). *) Лише до Винник. §) До Винник лишє в суботу.